

Pleitnotitie gemeente Utrecht

Een belangrijke reden dat de stichting "wij vertrouwen stemcomputers niet" het verzoek om een voorlopige voorziening bij u indient is omdat de gemeente Utrecht een zogenaamd burgemeestersreferendum organiseert op 10 oktober 2007.

Het is kort gezegd - volgens de stichting - niet langer verantwoord om verkiezingen en referenda te laten plaatsvinden met behulp van de Nedap stemmachines.

Opbouw pleitnotitie

In het navolgende ga ik in op het belang van de gemeente Utrecht om zo snel mogelijk een uitspraak van u te hebben inzake het verzoek tot schorsing van het besluit van de staatssecretaris. Vervolgens ga ik kort in op de Utrechtse referendumverordening, de vraag hoe de gemeente de machines gebruikt en ik sluit af met een verzoek aan u om zo snel mogelijk uitspraak te doen over het verzoek tot schorsing.

De gemeente Utrecht heeft op korte termijn behoefte aan een uitspraak van de rechter m.b.t. het verzoek tot schorsing

Bekend is dat op 10 oktober 2007 een burgemeestersreferendum plaatsvindt in Utrecht. Dat is dus over 2,5 week.

Voor het referendum wordt gebruik gemaakt van de stemmachines waarop het onderhavige goedkeuringsbesluit betrekking heeft (types ESB3 en ESN). Als u dat besluit om wat voor reden dan ook schorst, dan ligt het voor de hand dat de gemeente met stembiljetten gaat werken. Een ander alternatief is niet voorhanden.

Het gebruik maken van stembiljetten was niet voorzien en kost heel veel extra voorbereidingen. Kortom een enorme klus. Dan gaat het onder meer om het laten drukken van de stembiljetten, aanschaffen van stemhokjes, aanpassen van voorlichtingsmateriaal, het huren van stembussen etc. Daarnaast zal extra personeel moeten worden aangetrokken, tijdig andere instructies moeten worden gegeven aan de honderden mensen die verantwoordelijk zijn voor de gang van zaken in de stemlokalen etc. De totale extra kosten gaan richting de € 100.000,00.

Om de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht te nemen wordt uiterlijk maandag 24 september 2007 om 10.00 uur door de gemeente het besluit genomen of er gebruik wordt gemaakt van de Nedap stemmachines of niet. Het referendum vindt immers over 2,5 week plaats. Van groot belang is dan dat uw uitspraak inzake het verzoek van de stichting tot schorsing van het besluit van de staatssecretaris bekend is.

Zou u uitspraak doen inhoudende schorsing van het goedkeuringsbesluit van 2 maart 2007 na 24 september 2007 en voor 10 oktober 2007, dan is het niet meer mogelijk voor de gemeente om gebruik te maken van stembiljetten. Doet u een dergelijke uitspraak kort na 10 oktober 2007 dan kan er onzekerheid ontstaan over de rechtsgeldigheid van de uitslag. Een dergelijke onzekerheid is in onze democratische rechtsstaat zeer onwenselijk.

De Utrechtse referendumverordening

De Utrechtse referendumverordening legt een relatie met de Kieswet. De verordening geeft aan dat de Kieswet bij de organisatie en uitvoering voor zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing is. Dat houdt echter niet in dat de gemeente Utrecht aan alle Kieswetbepalingen is gebonden.

In het door de gemeenteraad vastgestelde startdocument van het burgemeestersreferendum is aangegeven dat de gemeente Utrecht gebruik maakt van stemmachines. Hiermee is rekening gehouden in de door de gemeenteraad vastgestelde begroting. Om het gebruik van stemmachines bij het Utrechtse referendum tegen te kunnen houden had het meer voor de hand gelegen als de stichting beroep had aangetekend tegen dat raadsbesluit.

Het is overigens bekend dat in het najaar besluitvorming plaatsvindt rondom de toekomstige wijze van stemmen en welke voorzieningen er op dat gebied worden getroffen. Dit gaat plaatsvinden naar aanleiding van het uit te brengen rapport van de commissie Korthals Altes, de voornemens van het kabinet en het daaropvolgende kamerdebat. Voor het einde van 2007 zal terzake nieuwe regelgeving worden vastgesteld.

Ik kan u het volgende melden over de wijze waarop de gemeente Utrecht omgaat met de stemmachines.

Utrecht heeft de nodige veiligheidsmaatregelen in acht genomen

De gemeentelijke Nedap stemmachines zijn op een veilige locatie – met strenge beveiligingsvoorschriften – opgeslagen. De gemeente Utrecht gaat uiterst zorgvuldig om met alle geldende procedures, ook die in 2006 en 2007 zijn uitgevaardigd door het ministerie van Binnenlandse Zaken. De stembureauleden krijgen duidelijke mondelinge en schriftelijke instructies. De voorzitter is verplicht de verzegeling te controleren. Dit wordt ook in de processen-verbaal van de stembureaus vastgelegd. In het hele voorbereidingsproces zijn checks and balances ingebouwd. De programmatuur en de machines worden door diverse medewerkers voor en na de verkiezingen/referenda gecheckt.

Een stemmachine kent honderden posities die kunnen worden geactiveerd bij de verkiezingen. Buiten de verkiezingsorganisatie is niet bekend welke posities zullen worden geactiveerd voor de twee burgemeesterskandidaten. De wijze waarop de gemeente Utrecht hiermee omgaat, sluit fraude op voorhand uit.

De gemeente Utrecht voert een transparant beleid v.w.b. de bekendmaking van de uitslag. Alle uitslagen van de stembureaus worden gepubliceerd en ook worden de uitslagen per kandidaat per stemdistrict aan belangstellenden verstrekt. Sinds 1995 zijn er geen fouten in de uitslagverwerking geconstateerd. Dat was vroeger toen er nog stembiljetten werden gebruikt wel eens anders.

Hoewel de gemeente in deze dus inhoudelijk gezien geen partij is, merk ik op dat de stichting in feite alleen het gebruik van stembiljetten vertrouwt. De gemeente deelt deze opvatting niet. Het gebruik van papier en potlood waarborgt niet dat er geen fraude kan plaatsvinden, in tegendeel. De keuze voor de stemcomputer ligt dus voor de hand.

Conclusie

Het is voor de gemeente Utrecht van groot belang om snel kennis te nemen van uw voorlopig oordeel.

Verzoek

Gelet op alle voorbereidingshandelingen die een eventuele schorsing met zich mee zal brengen verzoek ik u namens de gemeente om uiterlijk maandag 24 september 2007 om 10:00 uur uitspraak te doen.

Met dank voor uw aandacht.